

Lahden historian kohokohtia

Tehtävänkkejä tietopankin tutkimiseen

Lahden historian kohokohtia -tietopankista löytyy tehtäviä kahdesta kohtaa.

1. Ohjeita ja tehtäviä -sivulle on koottu tehtäväehdotuksia koko tietopankkiin liittyen. Näissä tehtävissä oppilaan tai ryhmän on tutustuttava useisiin tai kaikkiin tietopankin osioihin.
2. Jokaisen tietopankin osion alareunassa on myös osiokohtaisia tehtäviä, joita tehdessä riittää, että oppilas tai oppilaat tutustuvat vain kyseiseen osioon. Tehtävät saa auki klikkaamalla otsikkoa. Osioden yhteydessä olevat lisätehtävät ovat bonustehtäviä, jotka saattavat vaatia tutustumista myös muuhun kuin tietopankin aineistoon.

Toisella sivulla olevissa tehtävissä ja vinkeissä tekijän/tekijöiden täytyy tutustua useisiin tai kaikkiin tietopankin osioihin.

Sivulta 3 alkavista, otsikoiden mukaisesti nimetyissä tehtävissä (esim. "Jään jättämä Vesijärvi") riittää, että tutustuu vain kyseiseen osioon. Osioden yhteydessä olevat numeroimattomat tehtävät ovat lisätehtäviä, jotka saattavat vaatia tutustumista myös muuhun kuin tietopankin aineistoon.

Tehtävävinkkejä tietopankin tutkimiseen

Aikajana

Tietopankin osiot ovat sivulla aikajärjestyksessä ("Jään jättämä Vesijärvi" kertoo vanhimmista ja "Suomen nuorin kaupunki" lähimpänä nykyaikaa olevista asioista). Laadi osioiden sijoittamiseen sopiva aikajana ja sijoita otsikot aikajanelle. Aikajanan täytyy alkaa kaukaa esihistoriasta ennen ajanlaskumme alkua, ajanlasku alkaa vuodesta 0 ja aikajana jatkuu vielä myös vuoden 2021 jälkeen.

- Mitkä osioissa mainitut asiat ovat kestäneet pitkään ja mitkä ovat lyhytaikaisia, esim. vain yhden päivän kestäneitä asioita?
- Mistä voisi johtua se, että tietoa on sitä enemmän mitä lähempänä nykyhetkeä ollaan?

Kolme tärkeintä asiaa

Jakakaa tietopankin osiot ryhmän tai parin kesken niin, että jokainen ryhmän tai parin oppilas tutustuu eri osioon.

- Jokainen etsii ja kirjaa lyhyesti omasta osiostaan mielestään kolme tärkeintä asiaa. Yhteisesti sovitun tutustumisajan jälkeen jokainen esittelee osionsa tärkeimmät asiat muille. Muut voivat esittää aiheesta lisäkysymyksiä tai ryhmä voi pohtia yhdessä, mistä he haluaisivat tietää lisää.

Tietovisa tai lautapeli

- Jokainen ryhmän jäsen tutustuu omaan osioonsa ja laatii siitä kysymyksiä. Kysymysten avulla voi pitää omassa ryhmässä tai koko luokan kesken tietovisan, johon vastaukset saa etsiä tietopankista (tai voidaan sopia myös, että vastauksia ei saa etsiä tietopankista). Kysymykset voivat olla vaikeustasoltaan eritasoisia, esim. 1-3 pisteen arvoisia vaikeustasosta riippuen. Vaikeampaa on myös, jos kysymyksessä ei suoraan sanota, mistä osiosta vastaus löytyy, vaan se pitäisi päätellä tai tietää tutustumisen perusteella.
- Edellä laadittujen kysymysten tai tietopankin tekstien avulla laaditaan lautapeli, jossa edetään esim. oikeiden vastausten perusteella tai muutoin osioissa mainittuihin asioihin pohjautuen (esim. "On keskiviikkoamu ja sinulla on kiire Lahden markkinoille, etene kolme askelta" tai "Ratatyöt eivät etene, sillä rakentajilla on nälkä. Odota vuoroasi yhden kierroksen ajan."

Kirjoita uutinen

Valitse yksi seuraavista osioista:

- Riihimäki – Pietari -rautatie
- Lahden kylän palo
- Kulkupelejä maalla ja vesillä

Kirjoita tekstissä olevien tietojen pohjalta uutinen. Mieti uutista kirjoittaessasi, mikä asiassa kiinnostaisi sen ajan lukijoita. Mikä on kenties uutta tai yllättävää? Ketä voisit haastatella osana uutisjuttuasi ja mitä haastateltavasi vastaisi (haastatteluosuudessa voit käyttää mielikuvitustasi)? Millainen kuva sopisi uutiseesi?

Juttutuokio

Kuvittele, että kivikautisen Ristolan asukas, Kalku Lactis, Lahden kylän asukas vuodelta 1877 ja nyky-Lahden asukas tapaavat nykyajassa vaikkapa Lahden torilla tai Vesijärven rannalla Sibeliustalon luona. Mistä he keskustelisivat? Mitä he kertoisivat toisilleen oman aikansa Lahdesta tai Lahden alueesta? Mitä he ehkä hämmästelisivät nyky-Lahdessa tai toistensa kertomuksissa?

Aikamatkustaja

Jos voisit matkustaa ajassa, minkä ajan Lahdessa haluaisit vieraila ja miksi? Mitä haluaisit nähdä, ketä haluaisit tavata, mitä haluaisit tietää lisää?

Osiokohtaiset tehtävät

Jään jättämä Vesijärvi

1. Miten Salpausselät ja Vesijärvi ovat syntyneet?
2. Mitkä Vesijärven ominaisuudet houkuttelivat asukkaita muuttamaan pysyvästi sen lähetyville?
3. Katso video "Ympäristöpääkaupunki esittää: Vesijärven kunnostus" (kesto hieman alle 2 min).
 - a. Millaisia muutoksia Vesijärven kunnossa on ollut vuosien varrella?
 - b. Millaisilla toimenpiteillä huonokuntoista Vesijärveä on parannettu?
 - c. Miten tuttu Vesijärvi on sinulle? Kalastatko Vesijärvellä tai uitko Vesijärvessä? Oletko joskus esim. mennyt laivalla Lahdesta Vääksyn kanavalle?

Lisätehtävät

- Videolla mainittuun Vesijärvisäätiöön voi tutustua lisää säätiön verkkosivuilla osoitteessa www.vesijarvi.fi. Tutustu sivuston avulla esim. Vesijärven kalastoon, linnustoon ja/tai kasvillisuuteen.
- Vesijärvestä on tietoa myös sivustolla www.lahdenseudunluonto.fi/vesijarvi. Sieltä voit selvittää esim. minkä kokoinen Vesijärvi on (pinta-ala, pituus), kuinka monta saarta Vesijärvessä suunnilleen on, kuinka paljon Vesijärven rannalla on loma-asuntoja tai kuinka monta eri puulajia on istutettu Pikku-Vesijärven puistoon.

Esihistoriaa Ristolassa

1. Kuinka pitkään Lahden seudulla on asunut ihmisiä?
2. Lahden Renkomäen Ristolassa asuttiin lähellä meren rantaa. Miten se on mahdollista, kun nykyään esim. Loviisaan meren rannalle on matkaa ainakin 50 km?
3. Miksi ihmiset asuivat kivikaudella mielellään veden äärellä?
4. Miten ilmaston lämpötilan muutokset ovat aikojen kuluessa vaikuttaneet alueen kasveihin ja puustoon?
5. Kerro Pennalan ruukusta ainakin kolme asiaa (esim. mistä, millainen, mihin on käytetty).

Lisätehtävät

- Laadi asuntoilmoitus tai -mainos kivikauden asumuksesta tietopankin tekstin tietojen avulla (missä, millainen, mitä erityisen hyvää siinä on). "Nyt on tarjolla ainutlaatuinen koti Ristolassa!"

Kalku Lactis – ensimmäinen tunnettu lahtelainen

1. Kuka oli Kalku Lactis ja milloin hän eli?
2. Miksi hänen nimensä tiedetään eli miksi hänestä on jäänyt tieto kirjallisessa muodossa?
3. Jos pääsisit menneisyyteen ja voisit haastatella Kalku Lactista, mitä kysyisit häneltä?
4. Kenen tai keiden lahtelaisten nimet saattaisivat tulla vastaan kirjallisessa tai jossakin muussa tallennetussa muodossa vielä yli 500 vuoden päästä? Mistä syystä juuri heidän nimensä olisivat säilyneet tallessa?

Riihimäki–Pietari-rautatie

1. Suomen ensimmäinen rautatie rakennettiin Helsingin ja Hämeenlinnan välille. Mistä syystä heti seuraavaksi oli rakennusvuorossa rautatieyhteys Riihimäeltä Lahden kautta Pietariin?
2. Kuinka vanha Riihimäeltä Lahteen oleva rataosuus on?
3. Perustele väite: Lahti sijaitsi jo 1800-luvun lopulla erinomaisessa paikassa liikenteen kannalta.
4. Millä tavalla radan rakentaminen vaikutti Lahden seudun asukasmäärään?
5. Miksi Riihimäki – Pietari -rata on saanut lisänimiä nälkärata ja luurata?

Lahden kylän palo

1. Kuinka kauan sitten Lahden kylä paloi?
2. Miten Lahden kylä muuttui ja kehittyi palon jälkeen?

Lisätehtävät

- Ennen toriparkin rakentamista Lahden torilla toteutettiin arkeologiset kaivaukset vuonna 2013 ja saatiin paljon tietoa Lahden kylän elämästä. Tutustu lisää Lahden kylän elämästä kertoviin esineisiin Finnan Luokkahuoneessa www.finna.fi/Content/tarinoita-torin-alta.

Torilla tavataan – markkinat Lahdessa

1. Kuukauden ensimmäisenä keskiviikkona Lahden torilla pidetään markkinat. Toripäivien pitäminen nimenomaan kuukauden ensimmäisenä keskiviikkona on vanha perinne. Kuinka vanha perinne se on?
2. Miten Lahden markkinat ja jättiläiskäärmeen luuranko liittyvät toisiinsa?
3. Oletko itse käynyt Lahden torilla ostoksilla markkinoilla tai tavallisena toripäivänä? Mitä torilla myydään?
4. Millaisia tapahtumia torilla on järjestetty tai järjestetään nykyään torikaupan lisäksi?
5. Tori on Lahdessa edelleen keskeinen paikka. Siellä on mm. torikauppiaita ja kahviloita ympäri vuoden ja sen molemmin puolin on useiden linja-autoreittien linja-autopysäkkejä. Mitä sinä haluaisit torilla olevan tai mitä haluaisit siellä järjestettävän?

Kulkupelejä maalla ja vesillä

1. Mistä Ruuhijärven laiva on tullut kuuluisaksi jopa ulkomaita myöten?
2. Mitä muita ratkaisuja voisi olla sellaiseen tilanteeseen, jossa ihmisiä ja tavaroita haluttaisiin kuljettaa kahden vierekkäin sijaitsevan järven poikki, mutta järviä erottaisi maa-alue?
3. Suunnittele ja piirrä unelmiesi kulkuneuvo. Voisiko sillä matkustaa kahdessa eri ympäristössä (esim. maalla ja vedessä tai maalla ja ilmassa)?

Lisätehtävät

- Mikä on amfibioauto?

Suomen nuorin kaupunki

1. Kuinka vanha on Lahden kaupunki?
2. Lahti kasvoi kaupunkina nopeasti. Miten se näkyi esim. työpaikkojen määrässä ja katukuvassa?
3. Aikanaan Lahdesta sanottiin, että se oli Suomen nuorin kaupunki yritteliäisyytensä ja nopean kasvun vuoksi. Mistä asioista Lahti tunnetaan nykyään? Mitä arvelet, että Lahdesta tulee mieleen muualla Suomessa asuville?
4. Mitä asioita itse kertoisit Lahdesta
 - a. muualla Suomessa asuville?
 - b. ulkomaisille turisteille?